

A magyar gazdaságban augusztusban folytatódott a növekedés, lendülete azonban mérséklődött az előző hónapokhoz képest. Ebben szerepet játszott a bázishatás is, ugyanis az iparban, az építőiparban és a kiskereskedelemben augusztusban a (szezónális hatásoktól megtisztított) növekedés tavaly az előző hónaphoz képest élénkül. Ugyanakkor az idén a júliusnál kisebb volt a teljesítmény.

A külkereskedelmi mérleg hiánya több volt az egy évvel korábnál. Ez egyszeri, részben módszertani tényezőkkel függött össze, a kivitelhez viszonyított relatív hiány pedig csökkent. Az államháztartás hiánya jelentősen nőtt. A foglalkoztatottak száma lényegében ugyanannyi volt, mint egy évvel azelőtt. A munkanélküliek száma csekély mértékben emelkedett. A reálkereset stagnált. Az első félévben a nyugdíjak reálértéke nem változott, a gyermeknevelést segítő családi támogatások vásárlóereje 3-4%-kal, a természetbeni társadalmi juttatások volumene pedig több mint egy százalékkal nőtt. Az első háromnegyed évben a fogyasztói árak a tavalyinál nagyobb mértékben emelkedtek.

Az ipari termelői árak augusztusban az előző hónaphoz képest a korábbiakhoz hasonlóan kissé emelkedtek. Az építőipari árak utóbbi három hónapban tapasztalt növekedése nem folytatódott, az előző hónaphoz viszonyítva augusztusban némi mérséklődés volt megfigyelhető. A fogyasztói árak egy hónap alatt az augusztusi csökkenés után szeptemberben mérsékeltén növekedtek. Júliusban a külkereskedelemben mind a behozatali mind a kiviteli árak csökkenést mutattak. A mezőgazdasági termékek termelői árai augusztusban mérséklődtek.

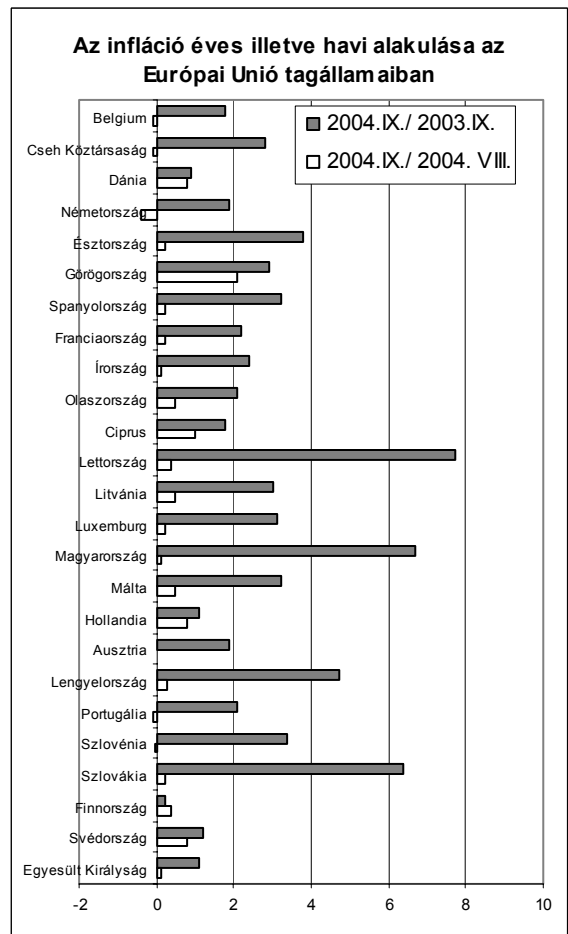
Az infláció alakulása

2004. szeptemberében mind az euró-zóna országában, mind az EU25-ökben az augusztusi 2,3%-ról 2,1%-ra csökkent az éves infláció.

Szeptemberben a legalacsonyabb éves arányt Finnországban (0,2%), Dániában (0,9%), Hollandiában és az Egyesült Királyságban (1,1-1,1%), míg a legmagasabb értékeket Lettországon (7,7%), Magyarországon (6,7%), Szlovákiában (6,4%) és Lengyelországban (4,7%) mérték. 2004 augusztusához képest 3 tagállamban emelkedett az inflációs ráta, 20-ban csökkent, és 2-ben nem változott.

Az euró-zóna országában szeptemberben a legmagasabb éves növekedést a gyógyszerárak, gyógyszereszek (8,5%), illetve a szeszesitalok, dohányárak (8%) főcsoportok esetében mutatták ki, míg a legalacsonyabbat a távközlés (-2,7%), az élelmiszerek illetve szabadidő és kultúra(-0,2, -0,2%) területén mérték. Az inflációs ráta alakulására legnagyobb hatással szeptemberben a járműüzemanyagok (0,28%pont), a dohányárak (0,26%pont), illetve a fűtőolajok (0,14%pont) voltak, míg a zöldségek (-0,18%pont), illetve a telekommunikáció (-0,15%pont) illetve a konfekció-ruházat (-0,09%pont) alcsoportok csökkentették azt leginkább.

Szeptemberben a legmagasabb havi értékeket a ruházat (4%) és oktatás (1,2%), a legalacsonyabbakat a szállodák és éttermek (-0,9%), illetve a szabadidő és kultúra (-0,8%) főcsoportokban mérték.

Árak

Az egyhavi átlagos *fogyasztói* áremelkedés 0,1% volt, 2003. szeptemberhez viszonyítva pedig 6,6%-kal növekedtek az árak. Idén az első kilenc hónapban átlagosan 7%-kal voltak magasabbak az árak, mint az előző év azonos időszakában. 2004. szeptemberben az „alapdrágulás” (maginfláció) 2003. szeptemberhez viszonyítva 5,9% volt.

2004. első kilenc hónapjában (tavaly decemberhez képest) 5%-os volt a fogyasztóiár-emelkedés, amelynek kétötödét az áfa- és jövedékiadó-változások okozták.

A *mezőgazdasági* termékek termelői árszintje idén augusztusban 2,6%-kal nagyobb volt, mint egy évvel korábban. A január–augusztusi átlagos áremelkedés 5,9%-os volt: a növény-termesztési és kertészeti termékek ára 8,2%-kal, az állatoké és állati termékeké 3,3%-kal nőtt a tavalyi első nyolc hónaphoz képest. A mezőgazdasági termeléshez felhasznált termékek és szolgáltatások ára 12,3%-kal magasabb volt, mint egy évvel korábban. A termelők jövedelmi helyzete 2004 első nyolc hónapjában 5,7%-kal romlott az árviszonyok változása következtében.

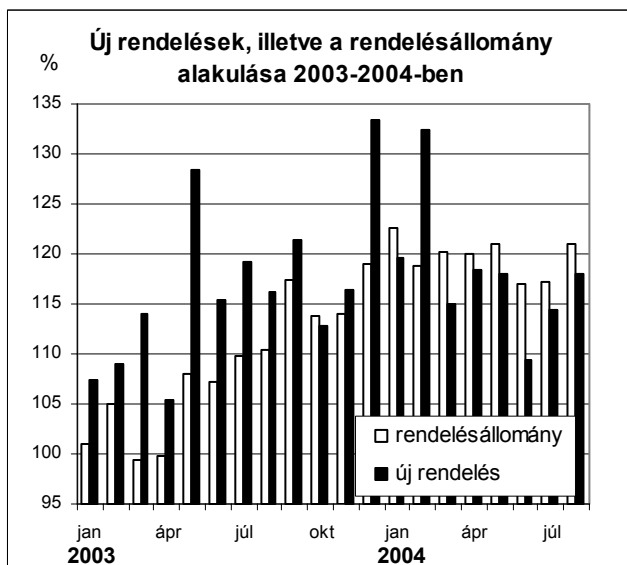
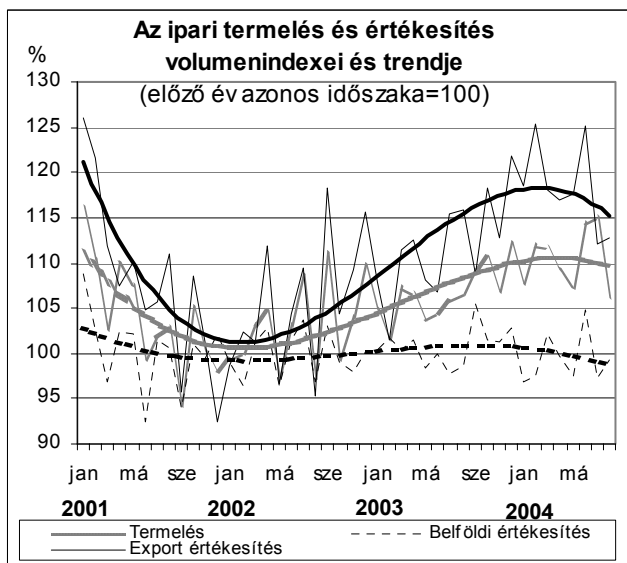
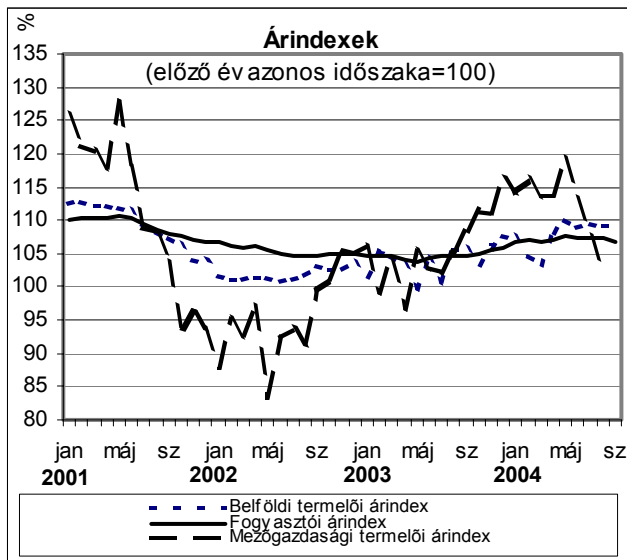
Ipar

Az ipari *termelés* 2004 augusztusában 6,2%-kal, nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. A termelés volumene az év első nyolc hónapjában 9,2%-kal magasabb volt, mint az előző év azonos időszakában. Az ipari termelési index augusztusban 1,7%-kal csökkent.

2004 első nyolc hónapjában az ipari *export* 18,3%-kal, augusztusban 12,7%-kal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. Az ipar első nyolc havi belföldi értékesítése az előző év azonos időszakához viszonyítva 0,6%-kal csökkent

Az előző év azonos időszakához képest az ipari termelés 2004 első nyolc hónapjában Magyarország minden régiójában nőtt. A legnagyobb mértékű volumennövekedés az észak-magyarországi (14,2%), valamint a közép-dunántúli régióban figyelhető meg (13,8%).

2004 augusztusában a megfigyelt feldolgozóipari ágazatok összes új megrendelése 18%-kal nőtt. 2003 azonos időszakához viszonyítva mind az új belföldi megrendelések, mind az új exportrendelések egyaránt számottevően emelkedtek: 17,6 illetve 18,1%-kal. Az összes rendelésállomány 21%-kal haladta meg a tavalyi bázis szintjét.

Külkereskedelem

2004. júliusban a forgalmi dinamikák mérséklődése volt tapasztalható: a kivitel volumennövekedése 13, a behozatalé pedig 8%-ot mutatott.

Az év első hét hónapjában a kivitel értéke 6228, a behozatalé 6984 milliárd forint volt, amely exportban 18, importban 17%-os növekedést jelent. A külkereskedelmi mérleg hiánya így 756 milliárd forint volt, 101 milliárd forinttal több, mint az előző év azonos időszakában. A passzívumnövekedés teljes egészében az EU-n kívüli országokkal folytatott kereskedelemben keletkezett, gyakorlatilag az ázsiai országokkal folytatott, nagy ütemben bővülő kereskedelem 106 milliárd forintos mérlegromlásának tudható be. A teljes külkereskedelmi passzívumnövekedés kilenczete négy ázsiai ország – Japán, Kína, Dél-Korea és Szingapúr – viszonylatában keletkezett.

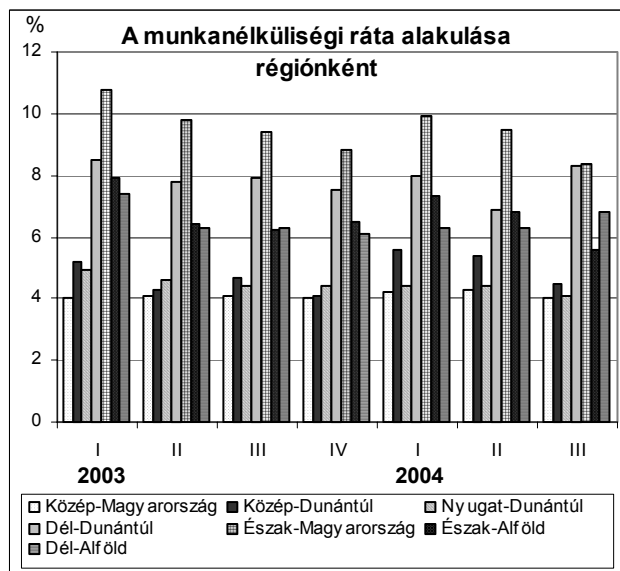
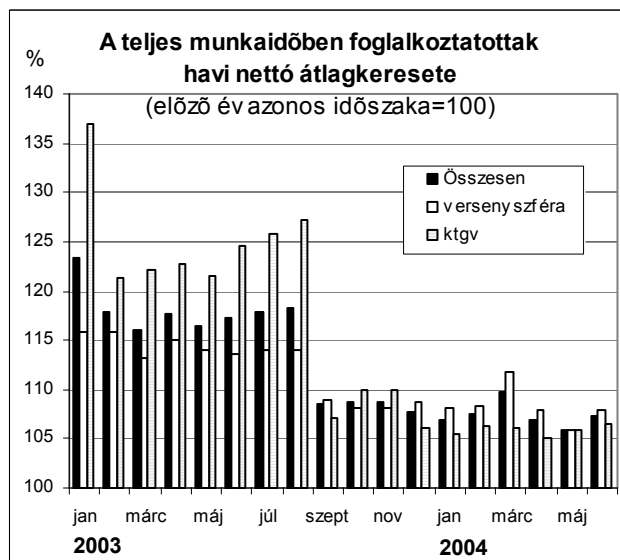
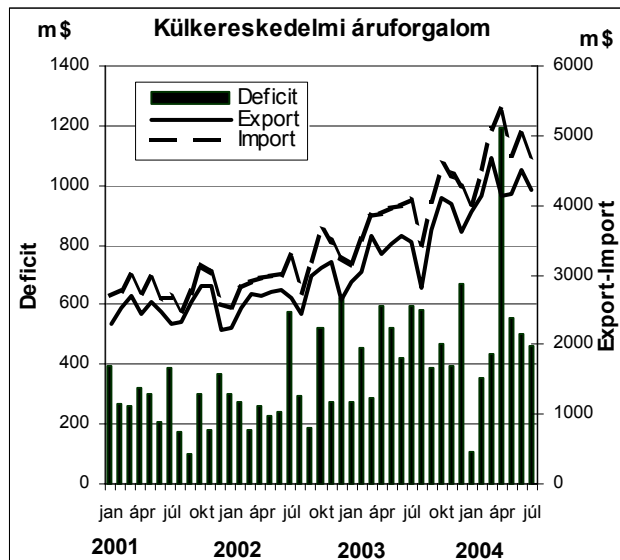
Létszám, keresetek

A legalább 5 fős vállalkozásoknál és a költségvetési intézményeknél alkalmazásban állók száma a nemzetgazdaságban átlagosan 2 millió 789 ezer volt 2004. január–augusztusban, ami 0,9%-os növekedést jelent az előző év azonos időszakához képest. Ezen belül a versenyszféra létszáma 1,5%-kal nőtt, a költségvetésé 1%-kal csökkent.

A bruttó nominális átlagkereset 8%-kal, a nettó átlagkereset 7%-kal haladta meg az egy évvel korábbit (a fogyasztóiár-index 7,1%-os növekedése mellett). A teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete 2004. január–augusztusban 141 400 forint volt, a versenyszférában dolgozók átlagosan 134 500 forintot, a költségvetési szervezeteknél alkalmazásban állók 158 200 forintot kerestek.

Foglalkoztatás – munkanélküliség

2004. III. negyedévében a 15–74 éves népesség 53,9%-a jelent meg a munkaerőpiacon, ebből 3 millió 907 ezren foglalkoztatottként, 255 ezren pedig munkanélküliként. A július–szeptemberi munkanélküliségi ráta 6,1%, ami azonos az első negyedévével és négytized százalékponttal magasabb az előző év azonos időszakánál. (A munkanélküliségi ráta az EU-15-ben az időszak közepső hónapját jelentő augusztusban 8,0%-ot, az EU-25-ben 8,9%-ot ért el.) A munkanélküliség magasabb szintje a munkaerőpiacra újonnan belépő fiatalok álláskereséssel töltött idejének meghosszabbodásával is összefügg, amit jelez, hogy a 15–24 éves fiatalok munkanélküliségi rátája 16,6%-ra nőtt, azaz 3 százalékponttal magasabb volt, mint tavaly ilyenkor.

Kamatok

A háztartási szektor esetében a folyószámlahitelek és a fogyasztási hitelek átlagos kamatlábai emelkedtek, míg a lakáscélú és az egyéb hitelek átlagos kamatlábai csökkentek. A háztartási szektor látra szóló betéteinek valamint a legfeljebb két éves lejáratú lekötött betétek átlagos kamatlábai csökkentek, míg a két éven túli lejáratra lekötött betéteké emelkedett.

A nem pénzügyi vállalati szektor folyószámlahiteleken kívüli hiteleinek átlagos kamatlába szeptemberben kismértékben csökkent, míg a folyószámlahitelek átlagos kamatlába emelkedett. A nem pénzügyi vállalatok betétei esetében a hosszabb lejáratra lekötött betétek kamatlábai enyhén emelkedtek.

A bankközi forint kihelyezések átlagos kamatlábai csökkentek.

Államháztartás

2004. első kilenc hónapjában az államháztartás hiánya 1284,2 milliárd forint volt. A kilenc havi pénzforgalmi hiány a GDP 6,28 %-át tette ki. Szeptemberben az államháztartás hiánya 91,8 milliárd forint volt. A központi költségvetés 109 milliárd forintos hiánnyal, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 16,9 milliárd forintos, az elkülönített állami pénzalapok 0,3 milliárd forintos többlettel zártak.

A *bevételei* oldalt tekintve a prognózisnál több folyt be társasági adóból, egyszerűsített vállalkozói adóból. Magasabbak voltak a bevételek bányajáradékból, az állami, kincstári vagyonnal kapcsolatban is. A korábban jelzettnek megfelelően továbbra is érzékelhetők bizonyos kockázatok az általános forgalmi adó bevételeknél. Az áfából 23 milliárd forintra kevesebb folyt be. A prognózistól 6,1 milliárd forintra elmaradnak a jövedéki és regisztrációs adó bevételek. A társadalombiztosítás pénzügyi alapjainál az egyenleget a vártnál némileg kevesebb járulékbévételek rontották.

Kiadási oldalon a központi költségvetés a prognózishoz képest kevesebbet költött. A fogyasztói árkiegészítésre a kiadás 1,6 milliárd forintra, a lakástámogatásokra 6,2 milliárd forintra, a helyi önkormányzatok támogatásaira 6,6 milliárd forintra volt kevesebb. A központi költségvetési szerveknél és a fejezeti kezelésű előirányzatoknál 6,7 milliárd forintra haladt meg a prognózist.

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az alábbiak szerint hivatkozzon:

MKIK GVI: Gazdasági Havi Tájékoztató, 2004 / október, Budapest

